

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

**ԱՄԵՆԱՊԱՏԻԻ Տ. ՆՈՒՐՀԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
ԲԱՅՄԱՆ ԽՕՍՔԸ՝ ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՍԷՆԹ ՓԵՈԼԹԸՆ
ՔԱՂԱՔԻՆ ՄԷՋ ԿԱՅԱՑԱԾ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ
ԺՈՂՈՎԻՆ
(17 Փետրուար, 2026)**

Վեհափառ Տէր,
Ամենապատիւ Պատիրարք եղբայր,
Գերաշնորհ եղբայրներ,

Վերջին ամիսներուն Հայց. Եկեղեցւոյ նաւը կ'ալեկոծուի խռովայոյզ քամիներէ, որոնք անհանգստութիւն, շփոթ եւ պառակտում առաջ բերած են մեր ազգային եւ եկեղեցական կեանքին մէջ: Եպիսկոպոսաց ժողովը, որպէս Եկեղեցւոյ բարձրագոյն հոգեւոր մարմին, կոչուած է ընդհանուր եղբայրական մթողորտի մէջ քննարկելու եւ լուծումներ գտնելու առաջացած հարցերուն, որպէսզի վերականգնուի ներքին համերաշխութիւնը եւ ի Քրիստոս սիրոյ միութիւնը:

Նախ ակնյայտ իրողութիւն է, որ Եպիսկոպոսաց ժողովը հայրենի սահմաններէն դուրս գումարելը պայմանաւորուած է Հայաստանի կառավարութեան կողմէ եկեղեցւոյ ներքին կեանքին եւ գործերուն միջամտութեամբ: Այսօր այն հոգեւորականները, որոնք չեն համագործակցեր Հայաստանի կառավարութեան հետ եւ չեն միանար իրենց կողմէ ստեղծուած եւ ուղղորդուող այսպէս կոչուած «Բարենորոգութեան շարժման», կ'ենթարկուին քաղաքական ճնշումներու եւ հետապնդումներու՝ անթաքոյց կերպով թիրախաւորելով Վեհափառ Հայրապետի անձը եւ միակ նպատակ ունենալով անոր գահընկեցութիւնը: Այս գլխաւոր նպատակին հասնելու համար անոնք չեն խնայեր ո՛չ ջանք, ո՛չ ալ պետական միջոց: Խնամքով կը ծածկեն իրենց համակիր եկեղեցականներու յայտնի եւ ծածուկ մեղքերը, մինչդեռ նոյն մարդկային տկարութիւններուն ենթակայ, բայց ոչ համակիր եկեղեցականներու կեանքին գաղտնիքները երեւան բերելով՝ զանոնք կ'ամբաստանեն իբրեւ ուխտադրուժներ, օտարերկրեայ լրտեսներ եւ քաղաքական կեանքին միջամուխներ:

Յաւ ի սիրտ, հալածանքի եւ փորձութեան այս պահուն կարգ մը բարձրաստիճան եկեղեցականներ, արիաբար խօսելու եւ գործելու փոխարէն, կը կերպարանաւորուին իբրեւ եկեղեցւոյ ներքին խնդիրներով մտահոգ բարենորոգիչներ, մինչ այդ դիրքաւորումը ակնյայտ ինքնախաբեութիւն է եւ եկեղեցւոյ շահերուն փոխարէն սեփական շահը խորհելու եսապաշտութիւն: Ի հարկէ, այսպիսի կեցուածքը մեր «դիւանագէտ եկեղեցականները» կ'արդարացնեն ներկայ եկեղեցահալած կառավարութեան հետ ուղիղ հակասութեան մէջ չմտնելու զգուշաւորութեամբ, բայց առանց թերեւս անդրադառնալու, թէ այսպիսի երկդիմի եւ անվճռական դիրքաւորումը, փորձութեան այս ծանր ժամուն, Վեհափառ Հայրապետը վտանգի մէջ առանձին ձգել կը նշանակէ:

Իսկ ի՞նչ կը պահանջուի մեզմէ, կամ ո՞րն է այս պահու իսկական մարտահրաւէրը: Այս պահու բուն, եւ ոչ կարծեցեալ, մարտահրաւէրը եկեղեցւոյ անկախութիւնն ու ինքնավարութիւնը պաշտպանելն է, որ առաջին հերթին եպիսկոպոսաց դասի պարտաւորութիւնն է, եւ ապա միայն՝ աւելի խոնարհ դասերու պարտականութիւնը: Եկեղեցւոյ գլուխը պաշտպանելով՝ պաշտպանուած կ'ըլլայ եկեղեցւոյ նուիրապետական ողջ կառոյցը: Իսկ հակառակ պարագային, արտաքին ճնշման տակ քաղաքական իշխանութեան պահանջներուն տուրք տալը կը նշանակէ եկեղեցւոյ անկախութիւնն ու ինքնավարութիւնը զիջիլ, սեփական ժողովրդը հայրաբար խրատելու եւ քրիստոնէաբար կրթելու ազատութիւնը կորսնցնել, ճշմարտութեան կողմը ցոյց տալու եւ հայրենիքին սպառնացող վտանգներու պարագային զգաստացուցիչ խօսք հնչեցնելու իրաւունքէն զրկուիլ:

Միրելի եղբայրներ, եկեղեցին ազատ է եւ կոչուած է որեւէ հարցի վերաբերեալ բարոյական եւ հոգեւոր տեսակէտ արտայայտելու: Մի՛ խաբուիք անոնցմէ, որոնք ճշմարիտ խօսքը կը մեկնաբանեն իբրեւ քաղաքական գնահատական կամ քաղաքական գործերու մէջ միջամտութիւն: Հոգեւորական ու ամէն տեսակ ծառայողական պատասխանատուութիւններէ անդին, ճշմարիտ եկեղեցականի առաջին պարտաւորութիւնն է ճշմարտութիւնը ապրիլ եւ ճշմարտութիւնը խօսիլ, որքան ալ այդ ուղեկցուի հալածանքներով: Եկեղեցականը պարտաւոր է Աստուծոյ բերանը ըլլալ եւ բարին՝ բարի, իսկ չարը՝ չար կոչել: Հոգ չէ, թէ շատեր շուգեան լսել ճշմարտութեան ձայնը. սակայն Քրիստոսի բանաւոր հօտը կ'ուզէ լսել զայն եւ կը սպասէ անոր, ինչպէս մեր Տէրը կ'ըսէ. «Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, եւ ես ճանաչեմ զնոսա եւ զկնի իմ գան»: Եկեղեցականը պարտաւոր է իրեն պատասխանատու զգալ Եկեղեցւոյ ապագային համար, այլ ոչ թէ՛ սեփական շահը վերադասելով Եկեղեցիին սպառնացող վտանգէն, նախընտրել անձնական անվտանգութիւնն ու ընդառաջ երթալ օտար ուժերու առաջարկներուն: Եկեղեցականը պարտաւոր է դատախազ ըլլալ սեփական մեղքերուն հանդէպ, այլ ոչ թէ եղբօր գայթակման վրայ ըլլալ դատաւոր: Ան պարտաւոր է նախընտրել առժամեայ նեղութիւնը, քան թէ՛ յաւիտենական նախատինքը...

Ահաւասիկ բարենորոգութեան ճանապարհը, որ կախուած է իւրաքանչիւրիս ընտրութենէն: Բարեկարգումը նախ սեփական անձի ճանապարհով կ'անցնի. բաժակի ներսը մաքրելով՝ դուրսն ալ մաքուր կ'ըլլայ, մեր Տիրոջ խօսքի համաձայն:

Սակայն ներկայ կառավարութիւնը, իշխանութեան եկած ըլլալով յեղափոխական ճանապարհով, նոյն ոգին ու մտայնութիւնը կը ներարկէ եկեղեցականներու մէջ, իսկ մեր կարգ մը եկեղեցականներ, տուրք տալով այդ ոգիին, չեն անդրադառնար, թէ կեղծիքի ոգին է, որ ընդունած են, եւ ոչ թէ ճշմարտութեան: Ահա թէ ինչու կը խռովեն եկեղեցւոյ կեանքը եւ կը պառակտեն հաւատացեալներու շարքերը:

Դուրսէն թելադրուող «Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան» կեղծ կարգախօսը այս պահու հրամայականը չէ: Այսօրուան իրական հրամայականը մէկն է՝ Հայաստանի անվտանգութեան եւ Հայոց ինքնութեան պահպանումը: Եւ այդ սրբազան առաքելութեան մէջ անփոխարինելի եւ վճռորոշ է Հայոց Սուրբ Եկեղեցւոյ դերը:

Այս գիտակցութեամբ է, որ մենք այսօր կոչուած ենք միահամուռ, միակամ եւ վրճուական վերահաստատելու մեր հաւատարմութեան ուխտը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հանդէպ՝ ի գլուխ ունենալով Վեհափառ Հայրապետը: Քանզի երբ կը թիրախաւորուի անոր անձը, կը թիրախաւորուի ամբողջ Հայոց Եկեղեցին. եւ երբ կը պաշտպանենք

զայն, կը պաշտպանենք Եկեղեցւոյ անկախութիւնը, արժանապատուութիւնը եւ ինքնավարութիւնը:

Թէպէտ ժամանակները ծանր են, եւ փորձութիւնները՝ բազում, մենք այստեղ ենք յոյսով, հաւատքով եւ վստահութեամբ: Եկեղեցին միայն մարդկային կառույց չէ. անոր գլուխը Քրիստոս է, եւ Ան երբեք չէ լքած Իր Եկեղեցին: Հետեւաբար, եթէ հաւատարմօրէն մնանք մեր կոչման մէջ, այս ծանր շրջանը կրնայ վերածուիլ հոգեւոր մաքրութեան, նորոգութեան եւ կենդանի վկայութեան ժամանակաշրջանի:

Թող Տէրը լուսաւորէ մեր միտքերը, զօրացնէ մեր սրտերը եւ ուղղէ մեր քայլերը, որպէսզի մեր ծառայութիւնը ըլլայ ի փառս Իր սուրբ անուան, ի շինութիւն եւ ի հաստատութիւն Հայոց Սուրբ Եկեղեցւոյ եւ ի փրկութիւն մեր ժողովուրդին:

ՄԵԾԵՐԸ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԱՍԻՆ

Ողջ օրգանական բնութիւնը կը վկայէ իմաստուն նպատակի գոյութեան մասին եւ կը դիտուի իբրեւ բարձրագոյն բանականութեան արդիւնք... Այսպիսով՝ մարդը կանչուած է տեսնելու, քննութեան առնելու իր բարձրագոյն ընդունակութիւնը՝ մտքի ընդունակութիւնը՝ համապատասխանութեան մէջ ըլլալով էութեան մը հետ, Որուն պարտական է իր գոյութեան համար:

ՅԵՆՍ ՅԱԿՈԲ ԲԵՐՅԵԼԻՈՒՍ

Աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող համակարգերու կատարելութիւնը, մանաւանդ կենդանիներու զարմանալի յատկութիւններն ու ընդունակութիւնները, ինչպէս նաեւ անոնց կազմութեան հիացմունքի արժանի ներդաշնակութիւնը, դարեր շարունակ պատճառ եղած են, որպէսզի մտածողները ընդունին Աստուծոյ գոյութիւնը:

ՌՈՊԷՐԹ ՊՈՅԼ

Երկնային մարմիններու բազմաքանակութիւնը, գեղեցկութիւնը, կարգաւորութիւնը, բոյսերու եւ կենդանիներու կատարեալ կերտուածքը, ինչպէս նաեւ բնութեան այլեւայլ երեւոյթները խելամիտ, անկանխակալ դիտորդը արդարացիօրէն կը յանգեցնեն Բարձր Գոյի՝ ամենազօր, արդար, բարի Արարչի գոյութեան:

ՌՈՊԷՐԹ ԲՐՈՈՒՆ

Գիտութիւնը Աստուծոյ մասին հարցը կատարելապէս բաց ձգած է: Անոնք, որոնք կ'ըսեն, թէ գիտութիւններու ուսումնասիրութիւնը մարդը ամէնիստ կը դարձնէ, յիրաւի՝ ինչ-որ առումով ծիծաղելի են:

ՄԱՔՍ ԲՈՌՆ